

KÖZLEMÉNY

A TOKAJI TÖRTÉNELMI BORVIDÉK KULTÚRTÁJ MEGŐRZÉSI ÁLLAPOTJELENTÉSHEZ

A Világörökség Bizottság 32. ülésén Magyarországtól, mint Részes Államtól megőrzési állapotjelentést kért Tokaj Történelmi Borvidék Kultúrtájáról. A jelentés elkészült és azt elfogadás után 2009. február 2-án honlapján hozta nyilvánosságra a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal.

Az állapotjelentéshez az ÖKO Zrt. által készített világörökségi hatástanulmány szolgált, ami Szerencsen épülő szalmatüzelésű erőműnek a borvidékre, a kultúrtájra vonatkozó lehetséges hatásait elemezte. Ezt az anyagot véleményezték az erre felkért akadémikusok.

Mivel nem kerültek nyilvánosságra a hatástanulmány részletei, így erre csak az állapotjelentésben szereplő megállapításokból vonhatók le a következtetések.

A közlemény szerint a komplex világörökségi hatástanulmány öt szempont alapján végezte a vizsgálatot: károsanyag-kibocsátás, forgalmi terhelés, vizuális hatás, közegészségügyi szempontok és a felszínborítások változása.

Megnyugtató, hogy a jelentés közvetlenül az erőmű általi károsanyag-kibocsátási veszélyről nem tesz említést. Ezzel megerősítésre került az Észak-magyarországi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2007. szeptemberben kiadott közleménye, amely szerint „környezetvédelmi szempontból a biomassza erőmű korszerű, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő, a kibocsátott káros anyagot minimális szinten tartó erőműnek számít, amely hozzájárul a megújuló energiaforrás-felhasználás növeléséhez. „

A tervezők logisztikai szempontból is messzemenően figyelembe veszik a borvidék érdekeit, hiszen az alapanyag beszállítások többségét nem a világörökségi terület irányából tervezik. Ezt a jelentés is megerősíti: „2008 novemberében új logisztikai tervet készített, amely a megvalósulás és üzemeltetés esetén valamivel kisebb terhelést jelentene a világörökségi területen áthaladó közúti forgalomban.”

A teljes képhez az is hozzá tartozik, hogy a bezárt szerencsi cukorgyár termelési kvótája évi 600 ezer tonna alapanyag beszállítását tette szükségessé a 3-4 hónapos kampányidőszak alatt. Ez napi 5000 tonna cukorrépa érkezését jelentette közúton, szemben az erőmű napi 750 tonnás igényével. Ez önmagában a helyi ipar miatti forgalom csökkenését mutatja. Ugyanakkor a tranzitforgalom erősödése valóban szükségessé teszi a közúthálózat fejlesztését a szalmatüzelésű erőmű megvalósulásától függetlenül. Meggyőződésünk, hogy a tervezett elkerülő útnak és az új Tisza-hídnak az építését fel kell gyorsítani, de nem támogatjuk azokat a nyomvonal-terveket, ami továbbra is a borvidékre és a világörökségi magterületekre vezeti be a közúti forgalmat.

A jelentés is visszaigazolja a beruházók azon törekvését, hogy az erőműnek ne legyen kedvezőtlen vizuális hatása a világörökségre. Nem véletlenül, hiszen a kultúrtáj érdekeinek a szem előtt tartása érdekében a létesítmény építészeti kialakítása a Világörökségi Tervtanács véleményének a figyelembe vételével, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága Titkárságával egyeztetve történt. A honos- és koros növények telepítése olyan javaslat, amelyet a tájképi környezetért felelősséget érzők természetesnek tekintenek.

Az erőmű már meglévő iparterületen létesül, így az nem játszik közre a világörökség felszínborításainak több mint százéves múltra visszatekintő változásaihoz. Ugyanakkor sajnálatos, hogy a napjainkban működő szőlészetek egy része a hagyományos teraszos művelés helyett a lejtőirányú sorültetést részesítik előnyben, megtörve ezzel a több évszázados, a világörökségi cím elnyerésében hangsúlyos, alapvető tradíciót.

A mezőgazdasági biomassa tüzelésű erőműben hasznosítható tüzelőanyagok mezőgazdasági termelésből származó melléktermékek: 80%-ban gabonaszalma, 20%-ban napraforgószár, rizsszalma, kukoricaszár. Az erőműben alkalmazni kívánt technológia a legkorszerűbb konstrukciós elveknek felel meg és kevés hulladékot termel – tartalmazza az Egységes Környezethasználati Engedély.

A szerencsi önkormányzat a háztartási hulladék égetéséhez nem járult hozzá – ilyet a közigazgatási területé a jövőben sem kíván támogatni –, az erőmű kazánjai nem alkalmasak erre a tüzelőanyagra és ilyen a célra nem alakíthatók át. A beruházásra fordítandó közel 40 milliárd forint megtérülése csak hosszú távon biztosított, így nem is vállalhatnak a tulajdonosok olyan kockázatot, ami a folyamatos üzemelést veszélyeztetné.

Az erőmű működtetése szigorú előírások alapján, ellenőrzött, zárt folyamat keretében történik, ami az egyik erős garanciális eleme a környezetvédelmi előírások maradéktalan érvényesülésének. A monitoring rendszernek köszönhetően a mérések adatai bármikor visszakereshetők, ellenőrizhetők. Erről folyamatosan tájékoztatják a közvéleményt, az erre igényt tartó civil szervezeteket.

A jelentés az energiatüzelővel kapcsolatos aggodalmak a világörökségi területtel összefüggésben ad hangot és kitér arra, hogy ennek a növénynek a termesztésére megfelelő engedélyek birtokában a Natura 2000 természeti védelem alatt álló területen lehetőség van.

Az energiatüzelő megújuló energiaforrásnak számít, ennek termesztéséről nem az erőmű üzemeltetői, hanem a szükséges engedélyek birtokában, érdekeik alapján a gazdák dönthetnek. (A cukorrépa termelők is maguk határoztak arról, hogy földjeiken megszüntetik e növénynek a termesztését.) Megjegyezzük, hogy a rossz minőségű, műveletlen földeken a gyomnövények és a virágzó parlagfű allergizáló hatása jelenti elsősorban a problémát. A világörökséghez tartozó borvidéki területen pedig szőlőtőkék és magas aranykorona értékű parcellák vannak, ami nem alkalmas energianövények termesztésére.

Megjegyezzük, hogy az építkezés nem került felfüggesztésre, de miután az ellenzők a japán pénzügyi befektetőt távozásra kényszerítették a projektből, újabb szakmai és pénzügyi partnert kellett keresnie a beruházónak.

A jogerős építési engedély 49,9 megawattos erőmű létesítését teszi lehetővé. Ennek bármilyen megváltoztatása gyakorlatilag új engedélyezési eljárást vonna maga után. A B.-A.-Z. Megyei Önkormányzat Területrendezési Terve alapján lehetetlen lenne az építési engedély beszerzése, de a legjobb esetben is többéves késedelmet jelentene a megvalósításban. Az ajánlás ellentétes a jogi normákkal, hiszen jogerős építési engedély érvényesítését kérdőjelezi meg.

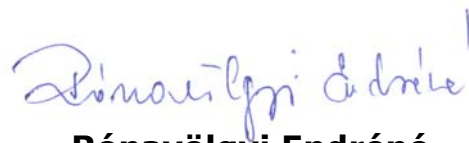
A Tokaji Történelmi Borvidék Kultúrtáj Világörökségi Egyesület elnökének a napokban nyilvánosságra került levelének tartalma pedig egyértelműen kizárja ezt a megoldást. A komplex hatástanulmány igazolta, hogy a megújuló energiafelhasználásra alapozó korszerű technológiának létjogosultsága van a világörökségi területen. Bár a létesítmény ellenzői az elmúlt hónapokban kijelentették, hogy a független szakértők által készített hatástanulmányban foglaltak számukra irányadók, ennek ellenére a napokban kiderült, hogy csak azt fogadnák el, ha nem épülne meg Szerencsen a szalmatüzelésű erőmű. Az álláspont ultimátumként tekinthető, hiszen nem a kölcsönös előnyöket figyelembe vevő megegyezés irányába mutat. Visszavetheti a világörökség kezelési tervének módosítása, a kitüntetett cím megőrzése érdekében az év elején a települések polgármesterei között megkezdődött párbeszédet.

Az erőműben alkalmazott technológia környezetre, a kultúrtájra való veszélytelenségét bizonyítja, hogy a komplex világörökségi szempontú hatástanulmánya alapján megfogalmazott megvalósíthatósági ajánlások többsége a létesítmény tüzelőanyag-ellátásához kapcsolódik.

Mára bizonyossá vált, hogy a Szerencsi Ipari Parkba épülő szalmatüzelésű erőmű körül keltett hisztéria nem szakmai, világörökségi szempontokat vett figyelembe, hanem elsősorban érdekek mentén, szubjektív megítéléseken alapult, ami többször politikai színezetet kapott.

Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy elkészüljön a világörökségi törvény és a Tokaji Történelmi Borvidék Kultúrtáj Világörökség kezelési terve. Ezek a szabályozások garantálhatják az örökségvédelmi értékmegőrzés mellett a kultúrtájat nem veszélyeztető ipari beruházások megvalósítását az itt élő emberek boldogulása érdekében.

Szerencs, 2009. február 2.

Rónavölgyi Endréné
Szerencs város polgármestere